

Sygn. akt III AUa 863/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 września 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Daria Stanek
Sędziowie:	SA Grażyna Czyżak SA Iwona Krzeczowska-Lasoń

po rozpoznaniu w dniu 1 września 2020 r. w Gdańsku na posiedzeniu niejawnym

sprawy D. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy

na skutek apelacji D. K. oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy, VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 25 lutego 2020r., sygn. akt VI U 1552/17

1. Zmienia zaskarżony wyrok w pkt 1 i 2 i przyznaje D. K. prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od 1 maja 2017r. na stałe.
2. Zasądza od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. na rzecz D. K. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.

SSA Daria Stanek SSA Grażyna Czyżak SSA Iwona Krzeczowska-Lasoń

Sygn. akt III AUa 863/20

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 lipca 2017 r. organ rentowy odmówił D. K. prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła ubezpieczona twierdząc, że wcześniej była już całkowicie niezdolna do pracy. Skarżąca wniosła o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych sądowych lekarzy, wskazując, że ma problemy neurologiczne, urodziła się z porażeniem mózgowym, na skutek czego ma niedorozwój prawej ręki, ma problemy z kręgosłupem i problemy psychiczne stwierdzone u psychiatry.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 25 lutego 2020 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w punkcie 1 zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonej prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od dnia 17 marca 2017 r. do 30 kwietnia 2020 r., w punkcie 2 oddalił odwołanie w pozostałym zakresie i w punkcie 3 zasądził od organu rentowego na rzecz odwołującej kwotę 180 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego. Uzasadniając swoje stanowisko Sąd wskazał, iż kluczowa dla rozstrzygnięcia była opinia biegłych, specjalistów z zakresu neurologii, ortopedii, psychiatrii i chorób wewnętrznych, którzy po przeprowadzeniu badań oraz zapoznaniu się ze zgromadzoną dokumentacją medyczną rozpoznali u ubezpieczonej: zaburzenia schizoafektywne, mózgowo porażenie dziecięce pod postacią uszkodzenia splotu barkowego prawego dolnego, stan po leczeniu operacyjnym wrodzonej deformacji ręki prawej, wygojony ze znacznym upośledzeniem funkcji, całkowity brak ruchu oraz stan po obwodowym uszkodzeniu splotu barkowego prawego ze znacznym upośledzeniem ruchomości i uznali, że jest całkowicie niezdolna do pracy od maja 2017 r. do 30 kwietnia 2020 r. Biegli wyjaśnili, że w ich ocenie w stanie zdrowia badanej nie nastąpiła żadna poprawa. Jako przyczynę całkowitej niezdolności do pracy biegli wskazali schorzenie psychiatryczne w postaci zaburzeń schizoafektywnych, które pomimo wdrożonego leczenia, pozostaje aktywne. Nadto biegli wskazali, że w ich ocenie całkowita niezdolność ubezpieczonej do pracy winna zostać orzeczona na stałe, przy czym w żaden sposób nie uzasadnili swojego stanowiska. Tak sformułowanych wniosków nie podzielili biegli sporządzający kolejną opinię, podkreślając, że brak jest podstaw do orzeczenia całkowitej niezdolności do pracy na stałe, albowiem objawy chorobowe rokują wyleczenie.

Sąd Okręgowy za miarodajną dla czynionych ustaleń uznał opinię biegłych psychiatry i psychologa z dnia 1 lutego 2018 r., gdzie biegli przeanalizowali dokumentację medyczną, wzięli pod uwagę wszystkie hospitalizacje i uznali, że ubezpieczona jest całkowicie niezdolna do pracy, ale okresowo do 30 kwietnia 2020 r.

Mając na uwadze treść opinii biegłych, przy uwzględnieniu treści art. 12 oraz art. 13 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł, jak w punkcie 1 sentencji.

W pozostałym zakresie Sąd oddalił odwołanie jako niezasadne, uznając, że ubezpieczona jest częściowo niezdolna do pracy, tak jak orzekł to organ rentowy w decyzji z dnia 6 kwietnia 2017 r. i tak jak orzekł w zaskarżonej decyzji, odmawiając prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

W punkcie 3 Sąd zasądził koszty zastępstwa procesowego w kwocie 180 zł na podstawie art. 98 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Apelację od wyroku wywiodły obie strony.

Wnioskodawczyni zaskarżyła wyrok w punkcie 2 wnosząc o jego zmianę poprzez przyznanie jej prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od dnia 1 maja 2017 r. na stałe. Zdaniem skarżącej Sąd ustalając stan faktyczny pominął jej zeznania w tej części, w której dotyczą one historii jej choroby, a w szczególności obciążenia chorobą psychiczną jej rodziny. Dodatkowo wnioskodawczyni zarzuciła sądowi naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. wskazując, że bezzasadnie oparł się on na opinii biegłych z dnia 1 lutego 2018 r. oraz na opinii uzupełniającej z dnia 20 września 2018 r. Podkreśliła, że stan jej zdrowia od 32 lat nie uległ poprawie pomimo tego, że poddaje się leczeniu zarówno ambulatoryjnemu, jak i - w sytuacjach krytycznych - szpitalnemu. W ocenie wnioskodawczyni biegli dokonali błędnej oceny stanu jej zdrowia, co ostatecznie skutkowało nieprawidłowymi ustaleniami oraz nietrafnym rozstrzygnięciem.

Pozwany zaskarżył wyrok w punkcie 1 zarzucając mu niewłaściwe zastosowanie art. 321 k.p.c., poprzez przyjęcie, że zakresem odwołania objęty był również okres od 17 marca do 30 kwietnia 2017 r., a w konsekwencji przyznanie odwołującej prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy także za ten okres, podczas gdy przedmiot sporu obejmował okres od dnia 1 maja 2017 r. Wobec powyższego pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku we wskazanej części i umorzenie postępowania w tym zakresie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacje zasługiwały na uwzględnienie skutkując zmianą zaskarżonego wyroku i przyznaniem D. K. prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od 1 maja 2017 r. na stałe.

Przedmiot sporu ograniczał się do ustalenia, czy stwierdzona u ubezpieczonej całkowita niezdolność do zatrudnienia spowodowana schorzeniami natury psychiatrycznej ma charakter stały, czy też okresowy oraz od jakiej daty winno zostać wnioskodawczyni przyznane prawo do renty.

W pierwszej kolejności, odnosząc się do apelacji pozwanego, podkreślić należy, że na etapie postępowania apelacyjnego nie kwestionował on już stopnia niezdolności ubezpieczonej do pracy, a jedynie datę, od jakiej Sąd I instancji przyznał wnioskodawczyni prawo do świadczenia rentowego. Skarżący podnosił bowiem, że poprzednio przyznał wnioskodawczyni prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy do dnia 30 kwietnia 2017 r., zaś od 1 maja 2017 r. została podjęta wypłata renty z tytułu częściowej niezdolności do zatrudnienia, a skoro tak to przyznanie D. K. przez Sąd Okręgowy prawa do świadczenia za okres od 1 marca do 30 kwietnia 2017 r. jest nieuprawnione. Zasadnie wskazał organ rentowy, że żądanie ubezpieczonej obejmowało okres od 1 maja 2017 r. Jeśli zatem okres wcześniejszy nie był objęty zakresem odwołania, to tym samym zmiana zaskarżonej decyzji we wskazanym zakresie stanowiła naruszenie art. 321 k.p.c. W konsekwencji powyższego Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżone orzeczenie i przyznał ubezpieczonej prawo do żądanego świadczenia od 1 maja 2017 r.

Zajmując stanowisko w przedmiocie żądania wnioskodawczyni przyznania jej prawa do świadczenia rentowego na stałe, Sąd po analizie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, stanął na stanowisku, że zasługuje ono na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy badając przedmiotową kwestię dopuścił i przeprowadził dowód z opinii biegłych lekarzy specjalistów z zakresu neurologii, reumatologii, ortopedii, psychiatrii oraz psychologii, którzy po przeprowadzeniu badań przedmiotowych, podmiotowych oraz zapoznaniu się ze zgromadzoną dokumentacją medyczną rozpoznali u wnioskodawczyni zaburzenia schizoafektywne, mózgowie porażenie dziecięce pod postacią uszkodzenia spłotu barkowego prawego dolnego, stan po leczeniu operacyjnym wrodzonej deformacji ręki prawej – wygojony ze znacznym ograniczeniem funkcji oraz stan po okołoporodowym uszkodzeniu spłotu barkowego prawego ze znacznym upośledzeniem ruchomości i uznali, że jest ona całkowicie niezdolna do zatrudnienia. Jako przyczynę całkowitej niezdolności do pracy biegli wskazali zaburzenia schizoafektywne, podkreślając przy tym, że ubezpieczona pozostaje pod opieką Poradni (...) od 1998 r. Od wskazanej daty była 13 razy hospitalizowana, m.in. z powodu prób samobójczych. Zaznaczyli, że pomimo systematycznego leczenia u wnioskodawczyni utrzymują się objawy choroby psychicznej, tj. natłok przykrych myśli, okresowo nasilony lęk, spowolnienie psychoruchowe z zaburzeniami funkcjonowania społecznego z myślami rezygnacyjnymi i samobójczymi. Biegli byli zgodni, że stan zdrowia wnioskodawczyni w okresie dwóch miesięcy przed przeprowadzeniem badania, tj. przed 1 lutego 2018 r. uległ dalszemu pogorszeniu. Jednocześnie biegli wskazali, że w ich ocenie objawy chorobowe stwierdzone u badanej rokują na wyleczenie, stąd - w ich ocenie – uzasadnionym jest orzeczenie całkowitej niezdolności ubezpieczonej do pracy na okres do 30 kwietnia 2020 r. Zdaniem specjalistów zaburzenia schizoafektywne nie są chorobą genetyczną i poddają się leczeniu.

Z przedmiotową opinią w zakresie okresu, na jaki winna zostać orzeczona całkowita niezdolność do pracy nie zgodzili się biegli sporządzający opinię w dniu 12 sierpnia 2019 r., wskazując, że D. K. jest całkowicie trwale niezdolna do pracy od dnia wstrzymania renty. Biegli podkreślili, że przebieg zaburzeń psychicznych ma charakter przewlekły, przy czym nasilenie poszczególnych objawów jest zmienne. W ocenie specjalistów stan zdrowia wnioskodawczyni – pomimo systematycznego leczenia – nie uległ poprawie. Zaznaczyli, że u ubezpieczonej okresowo utrzymują się objawy wytwórcze, które w sposób znaczący wpływają na jej funkcjonowanie. W ich ocenie nie ma podstaw do rokowania istotnej poprawy stanu zdrowia, a w związku z tym do przyznania renty czasowej.

Sąd podzielił ustalenia zaprezentowane przez biegłych w opinii z dnia 12 sierpnia 2019 r., albowiem w sposób zrozumiały wyjaśnili oni swoje stanowisko przytaczając na jego poparcie stosowną argumentację, którą Sąd rozpoznający przedmiotową sprawę uczynił podstawą swego rozstrzygnięcia. Wydana opinia pozwoliła na wyjaśnienie wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, albowiem lekarze odnieśli się w sposób rzetelny do schorzeń badanej, wskazując na stopień ich nasilenia oraz dokonując oceny ich wpływu na możliwość wykonywania przez ubezpieczoną pracy. Nadto, wyprowadzone przez biegłych wnioski poparte zostały rzeczową argumentacją opartą, na badaniach specjalistycznych oraz na wysokiej wiedzy teoretycznej i praktycznej. W ocenie Sądu Odwoławczego dokonana przez biegłych, specjalistów ocena wpływu rozpoznanych u wnioskodawczyni schorzeń, na jej zdolność do pracy, uwzględnia zarówno definicję niezdolności do pracy wynikającą z art. 12 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jak i wymienione w art. 13 ust. 1 wskazanej ustawy czynniki (medyczne (biologiczne) i zawodowe (ekonomiczne)), które, zgodnie ze wskazaniami ustawodawcy, należy brać pod uwagę przy ocenie stopnia niezdolności. Sąd Apelacyjny nie miał żadnych wątpliwości, iż dokonane przez specjalistów ustalenia zostały oparte na szczegółowej analizie zarówno dokumentacji medycznej wnioskodawczyni, jak i wynikach przeprowadzonych badań, zaś wyprowadzone przez nich, wyczerpująco i logicznie uzasadnione wnioski nie pozostawiły najmniejszych wątpliwości w zakresie zasadności uznania ubezpieczonej za osobę całkowicie niezdolną do zatrudnienia od daty ustania prawa do renty na stałe. Dokonując oceny zaprezentowanego przez specjalistów ustalenia w zakresie okresu, na jaki całkowita niezdolność ubezpieczonej do zatrudnienia winna zostać orzeczona nie można bowiem tracić z pola widzenia, że wnioskodawczyni pobiera rentę od 1998 r., w tym od 8 listopada 2004 r. jest uprawniona do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Oczywistym jest zatem, że ustalenie aktualnie, że stopień orzeczonej niezdolności do pracy uległ zmianie wymagałoby szczegółowego wskazania na czym polega poprawa stanu zdrowia badanej, podczas gdy z opinii biegłych wynika, że stan ten nie dość, że nie uległ poprawie, to dodatkowo - z uwagi na nasilające się objawy wytwórcze - uległ dalszemu pogorszeniu. Nadto, jak trafnie wskazali biegli, wnioskodawczyni z powodu choroby psychicznej była kilkunastokrotnie hospitalizowana, w tym po podjętych przez nią próbach samobójczych, co również czyni w pełni uprawnionym wniosek, że stan jej zdrowia jest bardzo poważny, a schorzenie na które cierpi - nie poddaje się leczeniu. Biegli sporządzający opinie w sprawie i to zarówno w dniu 1 lutego 2018 r., jak i w dniu 12 sierpnia 2019 r. wyjaśniali zresztą, że stan zdrowia ubezpieczonej - pomimo systematycznego leczenia - nie ulega poprawie, a skoro tak to oczywistym winien być wniosek, że niezdolność do zatrudnienia ma charakter stały. Faktem jest, że autorzy opinii z dnia 1 lutego 2018 r. w opinii uzupełniającej stwierdzili, że rozpoznane u badanej zaburzenia schizoafektywne poddają się leczeniu i rokują wyleczenie, przy czym tak wyprowadzony wniosek pozostaje w sprzeczności z pierwotnymi ustaleniami, z których wynika, „pomimo leczenia utrzymują się objawy choroby psychicznej = natłok przykrych myśli, okresowo nasilony lęk, spowolniła psychoruchowo z zaburzeniami funkcjonowania społecznego z myślami rezygnacyjnymi i samobójczymi”. Jeśli zatem wnioski wyprowadzone przez biegłych sporządzających opinię w dniu 1 lutego 2018 r. pozostają ze sobą w sprzeczności, to tym samym zaprezentowane przez nich stanowisko w zakresie okresu, na jaki winna zostać orzeczona całkowita niezdolność do pracy, nie mogło zostać uznane za trafne.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego kluczowa dla rozstrzygnięcia - w powyższym zakresie - była opinia biegłych z dnia 12 sierpnia 2019 r., która wespół z materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie w postaci dokumentacji medycznej oraz danymi wynikającymi z wywiadu, prowadziła do jednoznacznego ustalenia, iż uprawnionym jest przyznanie D. K. prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na stałe. Nie bez znaczenia dla tak dokonanego ustalenia pozostaje również fakt, że kolejny wniosek ubezpieczonej o przyznanie jej prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy został przez pozwanego rozpoznany pozytywnie skutkując wydaniem w dniu 2 lipca 2020 r. decyzji przyznającej ubezpieczonej prawo do wnioskowanego świadczenia na dalszy okres, tj. do 28 lutego 2021 r.

W tym stanie rzeczy, Sąd Apelacyjny, działając na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. przy zastosowaniu przepisów prawa materialnego, tj. art. 12 ust. 2, art. 13 i art. 59 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2020 r., poz. 53) zmienił zaskarżony wyrok i przyznał D. K. prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na stałe od dnia 1 maja 2017 r. - punkt 1 wyroku.

W punkcie 2 Sąd, na mocy art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804 ze zm.), orzekł o kosztach zastępstwa procesowego zasądając od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na rzecz wnioskodawczyni kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.

SSA Daria Stanek SSA Grażyna Czyżak SSA Iwona Krzeczowska-Lasoń